

Broedvogelinventarisatie Ecodorp Bergen

Voorjaar 2014

inventarisatie en verslag : Dook Vlucht d.vlucht@quicknet.nl
contactpersoon Ecodorp : Sjaak van der Woude

1. Inleiding
2. Havik
3. Resultaten inventarisatie
4. Kerkuil
5. Overige

1. Inleiding

Sinds 2008 probeer ik toestemming te krijgen het voormalig vliegveld van Bergen te betreden omdat er sterke aanwijzingen zijn dat er op het terrein een paartje havik heeft gebroed. Maar, toestemming heb ik van de toenmalige beheerders nooit gekregen. Toen het terrein werd overgedragen aan de bewoners van het Ecodorp werd het opeens een stuk makkelijker. Een paartje havik werd niet vastgesteld, wel een nest dat mogelijk door havik is gemaakt. Dat nest was echter in gebruik door een paar nijlganzen.

Het eerste contact mondde uit in het aanbod in 2014 een broedvogelinventarisatie uit te voeren, het verslag volgt hieronder.

2. Havik

A.d.h.v. postduifringen die mogelijk te vinden zouden zijn in het perceel waar het nest is gebouwd, kan het e.e.a. over de bezetting van het nest over de jaren aangegeven worden.

Op 19 januari 2014 heb ik vijf ringen gevonden in de buurt van twee nesten. Eén nest in het 'bos', ongeveer midden in het Ecodorp, een groot nest op ongeveer 7 m. hoogte. Een tweede nest aan de westkant van het terrein.

De hoeveelheid ringen dat gevonden werd was teleurstellend. In een vergelijkbaar geval rond 2008 in Heiloo waar ik bij één nest van een paartje haviken, waar niet eerder naar ringen was gezocht, 45 ringen vond. Hoe meer ringen hoe meer aangegeven kan worden over de bezetting over de jaren. Met de vijf gevonden ringen in het Ecodorp, zie tabel 1, zou heel voorzichtig gesteld kunnen worden dat een paartje havik in 2011 op het terrein van Ecodorp heeft gebroed. In het algemeen is het beeld dat 50% van de geslagen postduiven nog maar enkele maanden oud zijn, 25 % is 2^e jaars en 25% is ouder dan twee jaar op het moment dat de duif geslagen wordt door havik. Maar het zou ook kunnen dat de duiven door buizerd zijn geslagen en dat er helemaal geen sprake is geweest van het broeden van havik.

tabel 1

nest	postdduifring	herkomst			
1	nl11	1603563	Maasdijk	zh	
2	nl11	1603219	Naaldwijk	zh	
2	nl10	1542666	Anna P.	nh	
2	0222-313884	Den Burg	nh		
1	belg11	4231143	Scheldewindeke	Oost-Vlaanderen	

3. Resultaten inventarisatie

Bezoeken:

data	tijd	Opvallende zaken
6-4	8.30	Vooraf verbazing over al die gebouwen en drie grote pleinen. Van één gebouw staat de schuifdeur van boven open, er is schijt op de deur. Zit hier een kerkuil? Twee nesten van roofvogels, één paar buizerd gezien.
20-4	9.00	In de hangar met de 'half open deur' aan de oost-kant van Ecodorp heeft een kerkuil, of meerdere exemplaren, in ieder geval vaak geslapen, vele braakballen. Een nest is hier niet. Overzicht prooien in braakballen in de tabel hieronder.
10-5	6.20	Grauwe vliegenvanger is opvallende soort.
31-5	6.00	Met Sjaak van de Woude de ronde gemaakt. Een kleine karekiet in de rietkraag aan de zuidkant van het complex is deze keer opvallend.

tabel 2. Broedcodes (SOVON 2011)

1	Volwassen individu in broedbiotoop zonder aanwijzing voor broeden.	9	Transport van nestmateriaal, nestbouw.
2	Waarneming van zingende of baltsende vogel in broedbiotoop.	10	Afleidingsgedrag
3	Paar in broedseizoen in geschikt broedbiotoop.	11	Pas gebruikt nest of verse eierschalen nabij nest.
4	n.v.t.	12	Pas uitgevlogen jongen van nestblijvers, jongen kunnen nauwelijks vliegen.
5	Baltsend paar.	13	Gebruikt nest met onbekende inhoud.
6	Bezoek aan waarschijnlijke nestplaats.	14	Transport van voedsel of ontlasting.
7	Angstkreten, alarm of ander waaks gedrag dat wijst op nest of jongen.	15	Nest met eieren
8	Vogel met broedvlekken.	16	Nest met jongen gezien, of de jongen in het nest gehoord.

tabel 3. In de tabel hieronder is per datum aangegeven hoeveel vogels per soort zijn waargenomen. Daar achter staat de broedcode (zie tabel 1) die van toepassing is. (SOVON)

	6-4		20-4		10-5		31-5	
Nijlgans	1	6	4	16	1	3	-	
Wilde eend	-		16	3	-		-	
Krakeend	-		1	1	-		-	
Kuifeend	-		-		-		2	2
Buizerd	2	3	2	9	2	6	-	
Meerkoet	-		-		2	1	1	1
Houtduif	1	1	5	13	4	1	7	3
Turkse tortel	-		2	1	6	1	-	

Witte kwikstaart	-		3	1	1	1	2	1
Winterkoning	11	2	10	2	16	2	11	2
Heggemus	1	2	1	2	1	2	1	2
Roodborst	-		1	2	2	3	3	14
Nachtegaal	-		1	2	8	7	2	2
Merel	1	1	5	3	8	2	5	2
Zanglijster	-		-		2	14	2	2
Zwartkop	-		6	2	6	14	7	2
Fitis	4	2	7	2	8	2	6	2
Tijftjaf	11	2	3	2	3	2	6	12
Grauwe vl. v.	-		-		2	1	-	
Pimpelmees	-		5	2	2	3	-	
Koolmees	1	1	5	2	5	2	5	12
Spreeuw	-		1	2	-		-	
Gaai	-		1	1	-		-	
Ekster	-		1	1	1	1	1	1
Kauw	-		2	6	1	13	2	13
Zwarte kraai	-		2	11	1	13	-	
Vink	-		3	2	4	2	7	2
Putter	4	1	5	2	6	2	4	2

Korte bespreking per soort. Van de meeste soorten is niet aan te geven of ze gebroed hebben, maar met dit systeem kan een indicatie gegeven worden over het al of niet aanwezig zijn en de kans dat er gebroed is.

		Aantal broedparen
Nijlgans	Zekere broedvogel, twee bezette nesten zijn vastgesteld.	2
Wilde eend	Exemplaren in de sloot aan de zuidkant gezien, een vrouwtje met jongen is niet gezien. Op 20 april zwom een paartje in de modderige sloot ten zuiden van de herberg.	0 – 1
Krakeend	Eén keer een mannetje waargenomen, er is een mogelijkheid dat het vrouwtje in de buurt op eieren zat. Het mannetje waargenomen is de sloot aan de zuidkant.	0 – 1
Kuifeend	Een paartje was ter plaatse in de sloot op 31 mei.	0 – 1
Buizerd	Een paartje was aanwezig aan de westkant van het terrein. Een nest werd regelmatig bezocht. Opvallend was het zenuwachtige gedrag en het luid en veel alarmeren als ik in de buurt kwam. Het paar is niet tot broeden gekomen. Op 31 mei is buizerd niet meer waargenomen.	0
Meerkoet	In de sloot aan de zuidkant van het Ecodorp.	0 – 2
Houtduif	Tot maximaal zeven duiven gezien, hierbij waren geen eerste jaars vogels.	0 - 3
Turkse tortel	Exemplaren gezien maar geen aanwijzingen voor broeden.	0 – 3
Kerkuil	Niet vastgesteld. Zie ook hieronder bij 4. Kerkuil	0
Witte	Gedurende drie bezoeken gezien, geen aanwijzingen voor	0 – 3

kwikstaart	broeden.	
Winterkoning	De vogelsoort die het best vertegenwoordigd is in Ecodorp. Steeds worden zingende exemplaren gezien, naar nesten is niet gezocht.	9 – 14
Heggemus	Elk bezoek één keer zingend gezien, steeds aan de noordkant bij de ingang van het dorp.	0 – 1
Roodborst	Vooral aan de noord-west kant aanwezig.	0 – 2
Nachtegaal	Een vogel van dichte bossage van waaruit een luid gezang te horen is. Maximaal acht zingende exemplaren op 10 mei. Rond die datum is nog steeds sprake van trek van deze soort. Op 31 mei waren nog twee zingende nachtegalen waargenomen.	0 – 4
Merel	Op 10 mei acht mannetjes gezien. Er kan gesteld worden dat de meeste mannetjes gepaard waren.	0 – 8
Zanglijster	Op 10 en 31 mei gezien. Op de 10 ^e een exemplaren waargenomen met voedsel in de snavel.	1 – 2
Zwartkop	Is door de zang van het mannetje opvallend aanwezig. Vrouwtjes heb ik niet gezien.	3 – 6
Fitis	Over het terrein verspreid in dichte begroeiing.	5 – 6
Tjiftjaf	Net al fitis.	0 – 3
Grauwe vl. v.	Eén waarneming van een zingend exemplaar.	0 – 1
Pimpelmees	Een bescheiden aantal pimpels.	1 – 4
Koolmees	Net als pimpelmees met een klein aantal aanwezig.	2 – 5
Spreeuw	Eén waarneming.	0 – 1
Gaai	Eén waarneming.	0 – 1
Ekster	Vaak opvallend aanwezig, hier slechts één paar, geen nest vastgesteld.	0 – 1
Kauw	Aan beide korte kanten van één hangar broeden vier paartjes kauw.	4
Zwarte kraai	Eén broedgeval in de uiterste zuid-west hoek.	1 – 2
Vink	Vooral in het vroege voorjaar opvallend aanwezig.	4 – 5
Putter	Met de opvallende roep duidelijk aanwezig, onduidelijk of er gebroed is.	1 – 4

4. Kerkuil

Door een van de bewoners van Ecodorp is een dode kerkuil gevonden op het terrein. Het ging om de resten, twee vleugels, wat er op duidt dat de uil al enkele maanden daarvoor dood is gegaan. De schijfsporen op de half open deur wijst er op dat de uil gebruik heeft gemaakt van de hangar T10 om in te slapen. Sporen van een nest heb ik niet aangetroffen, wel ongeveer 150 uilenballen. Aan de inhoud van de braakballen is af te lezen dat het om braakballen van een kerkuil ging. De aanwezigheid van schedels van spitsmuizen geeft dit aan. Andere uilen, zoals bosuil, ransuil en steenuil, die in de omgeving voorkomen hebben spitsmuizen niet of nauwelijks op het menu staan. Het ziet er naar uit dat de braakballen gemaakt zijn door de uil waarvan de resten gevonden zijn. Of er door kerkuil op het terrein is gebroed is niet met zekerheid te zeggen. Het paartje kerkuil moet

dan gebruik hebben gemaakt van één van de gebouwen waar een nest in een nis, boven op een 'kantoor' of op steunbalken gebouwd is. De gebouwen die open stonden zijn daar op gecontroleerd, maar dat is niet volledig gedaan. Het geeft te denken dat een of meer bewoners van het Ecodorp vermoeden een kerkuil in de schemering hebben zien vliegen in het vroege voorjaar van 2014.

Soort : kerkuil
 Datum : april 2014
 Vindplaats : Ecodorp (voormalig vliegveld gemeente Bergen)
 Coörd. : N 518.368 O 108.224
 Verzameld en gedetermineerd door D. Vlucht d.vlucht@quicknet.nl

	Totaal	Onderkaak li.	Onderkaak re.	Bovenkaak	%
Veldmuis	189	175	189	172	51.5
Rosse woelmuis	8	8	7	6	2.2
Bosmuis	29	22	29	21	7.9
Dwergmuis	1	1			0.3
Huismuis	1	1		1	0.3
Huisspitsmuis	133	127	125	133	36.2
Bosspitsmuis	2	2	1	2	0.5
Woelrat	2	2	2	2	0.5
Bruine rat	1			1	0.3
Vogel	1	1		1	0.3
	367				98.6

5. Overig

In een boom aan de oost-kant van het terrein is een nestkast voor een steenuil geplaatst. Het is niet duidelijk wie de nestkast daar geplaatst heeft, ook is het niet duidelijk of er ooit steenuil in heeft gebroed. Er zijn geen waarnemingen van steenuil voor zo ver bekend hier in de buurt van de laatste tijd. Wel is bekend dat één of meerdere steenuilen zich opgehouden hebben bij de bunkers ten oosten van de Kolonel Sneepweg, ongeveer een halve kilometer ten zuid-oosten van het Ecodorp. Deze waarnemingen zijn van enkele jaren geleden.

Hulpmiddelen:

SOVON https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Handleiding_Broedvogels_2011%20%281%29.pdf
 Braakballen pluizen Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep en KNNV 1999